

MAGNUSSON, AUGUST

Återblick på Trögds härads sparbank 1865-1915.

Enköping : Enköpings tr. & bokh.-a.-b.
1916

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> eller boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

Polit. ekon.
Sparb.
(1893)

TRÖGDS HÄRADS
SPARBANK

Kungl. biblioteket

0 0000 000134714

ÅTERBLICK

PÅ

TRÖGDS HÄRADS
SPARBANK

1865—1915.

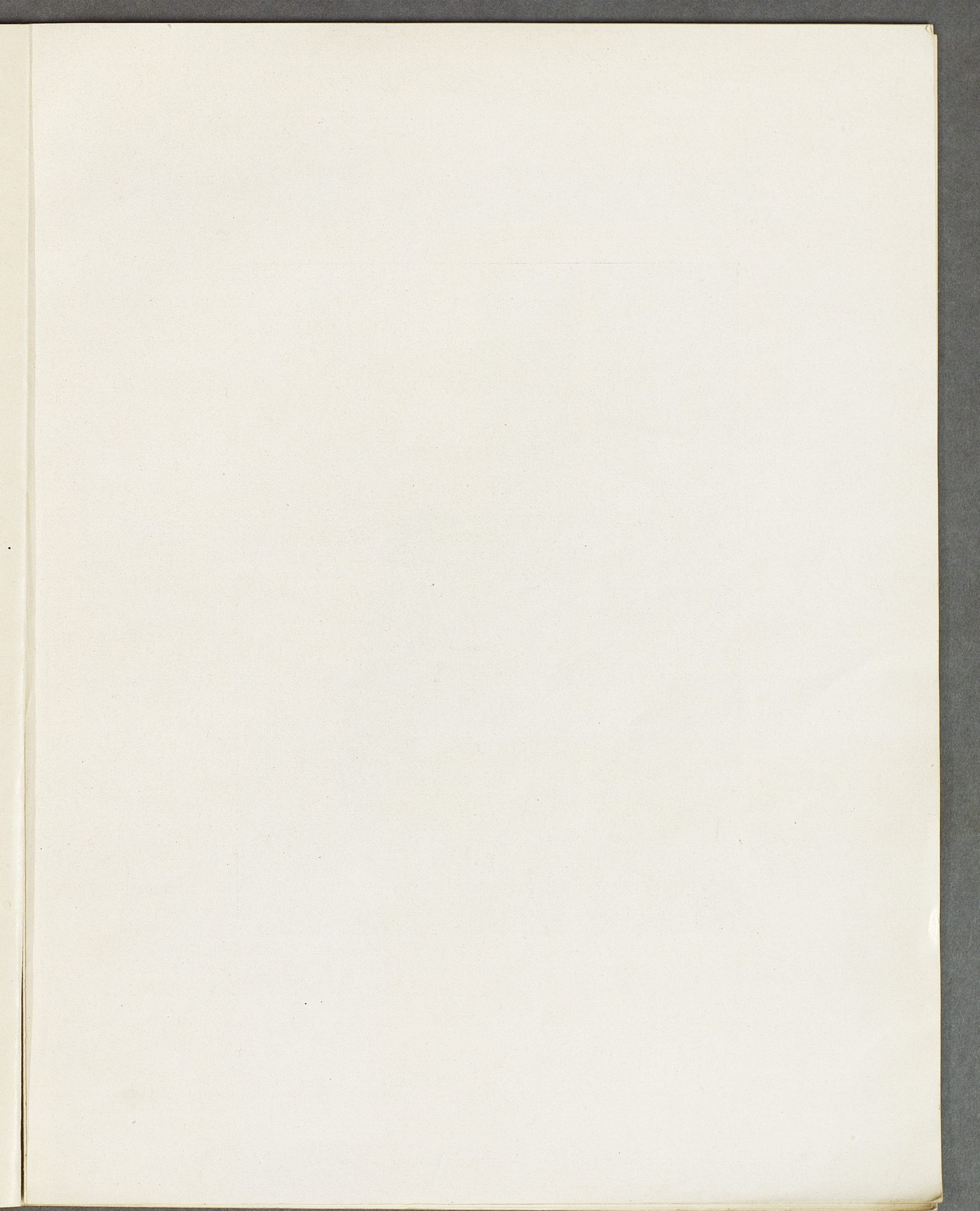

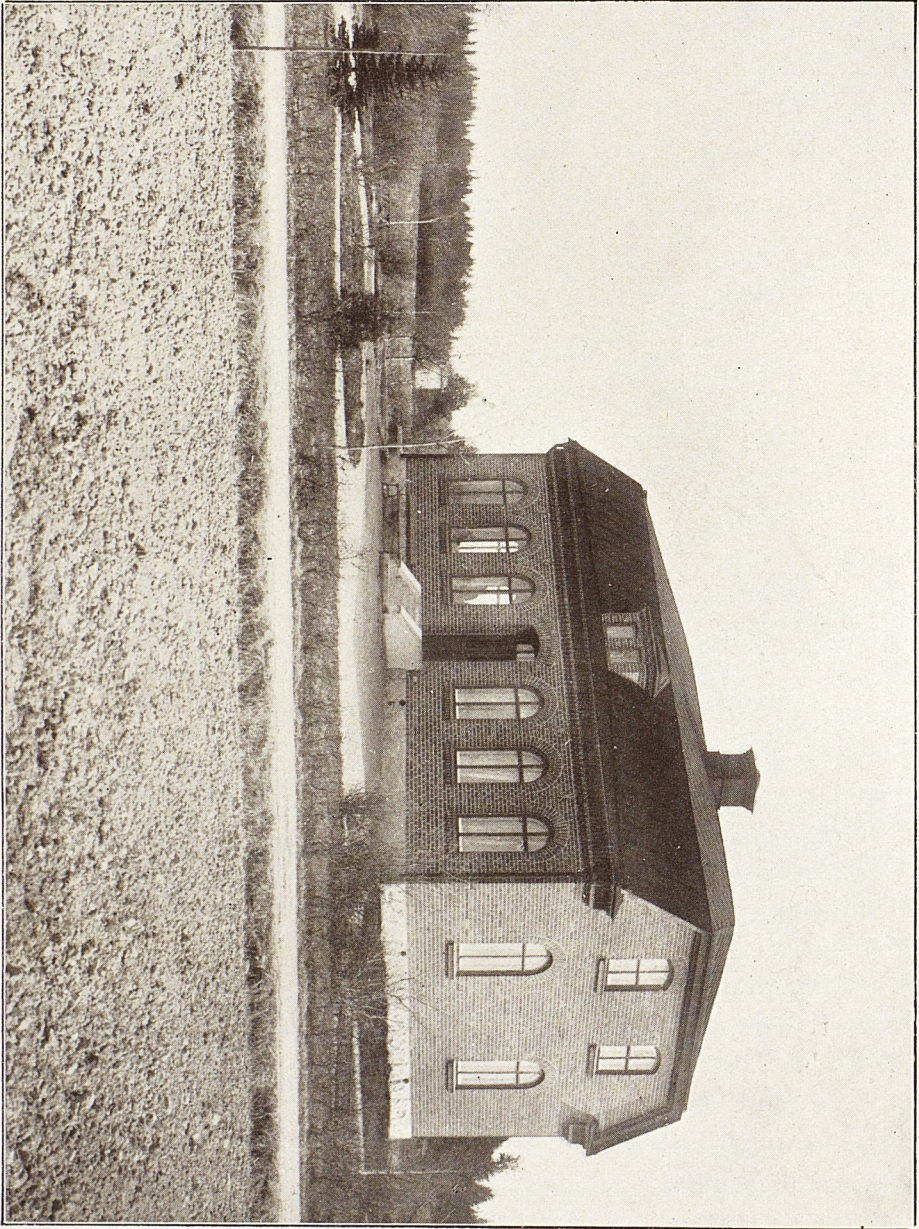
EFTERFÖLJANDE ÅTERBLICK på Trögds
Härads Sparbanks verksamhet under åren
1865—1915 är med ledning af vid hufvudmännens
och styrelsens vid sammanträden förda proto-
koll, sparbankens reglementen och räkenskaper
samt revisionsberättelser på uppdrag af ut-
sedda kommitterade utarbetad af redaktören,
fil. kand. August Magnusson, Enköping.

Tryckt hos
Enköpings Tryckeri- & Bokhandels-Aktiebolag
1916

Sparbankens organisation.

TRÖGDS HÄRADS SPARBANK stiftades den 30 september 1865 vid ett sammanträde, som antagligen hölls i Lillkyrka skolsal. Vid detta sammanträde fungerade vice häradshöfding *Pehr v. Ehrenheim* å Grönsö som ordförande. Att förberedande arbete för sparbankens tillkomst dock före denna dag bedrifvits, framgår af bankens första protokoll, som meddelar, att ett sedermera förkommet protokoll för den 10 augusti 1865 justerats.

Vid bankens konstituerande sammanträde den 30 september 1865 antogs med några oväsentliga förändringar ett af en förut tillsatt interimsdirektion utarbetadt förslag till "Stadgar för Trögds Härads Sparbank".

Inrättningens ändamål angafs vara "såväl att emottaga besparingar för att dem förkofra genom beräkning af årlig ränta och dess läggande till kapitalet, som att bereda förmyndare en lättnad vid förvaltningen af sina myndlingars arfsmedel".

Sparbankens förvaltning skulle handhafvas af en direktion, utsedd af "inrättningens" ledamöter. Ledamot af inrättningen var enhvar, som på en gång lämnade en gåfva af minst 4 kr. eller förband sig att i 4 år erlægga en årlig afgift af 1 kr. Direktionen bestod af 13 "godkända män", helst en från hvarje af de häradets socknar, hvarinom någon ledamot af inrättningen fanns. För hvarje direktionsledamot skulle finnas en suppleant. Ingen fick som direktionsledamot hvarken direkt eller indirekt draga någon lön eller enskild vinst af inrättningen. På bolagsstämma, som hölls i första hälften af april månad och där hvarje delägare hade en röst, valdes direktörer. Fyra af direktionens ledamöter med deras suppleanter afgingo två år i rad, de återstående 5 med deras suppleanter det 3:e året. Direktionsledamot, som tjänstgjort 3 år å rad, var ej skyldig mottaga återval, förän 2 år förflutit från hans afgång. Utom direktörer valdes å

bolagsstämma 3 revisorer jämte suppleanter, behandlades revisorernas berättelse om bankens förvaltning och beslöts om ansvarsfrihet för direktionen, afgjordes förslag om ändring i reglementet och förändring af räntefoten. Direktionen utsåg årligen inom sig med slutna sedlar ordförande och vice ordförande samt nödigt biträde för bokföringen och bestämde arvudet därför. Dessutom ålåg det direktörerna, att hvar och en inom den församling, han tillhörde, på eget ansvar mottaga medel för insättning i banken vid nästföljande ordinarie direktionssammanträde. Vid direktionens sammanträden skulle minst tre direktörer närvara. För beviljande af lån mot erbjuden säkerhet måste minst tre direktörer vara ense.

Insättningar i banken skulle äga rum vid direktionens ordinarie sammanträden första helgfria dag i hvarje månad kl. 9—11 f. m. Minsta belopp, som mottogs till insättning, utgjorde 50 öre för hvarje gång och högst 150 kr. om året. Ingen fick insätta mer än 1,000 kr. Härifrån undantogos omyndigas medel. Af Trögds häradsrätt förordnad förmyndare erhöll rätt att å en räkning ha innestående högst 1,500 kr. Önskade förmyndare insätta 500 kr. eller däröfver, skulle anmälan göras vid ordinarie direktionssammanträde, då medlen vid följande sammanträde fingo insättas. Insättarne erhöillo motböcker med sparbanken. Uttagning af medel skedde vid direktionens sammanträden. Uppgick det uppsagda beloppet till högst 10 kr., utlämnades det genast. Var beloppet däröfver intill 100 kr., utbetalades det först efter 2 månader. Belopp på 100—500 kr. utbetalades efter 4 månaders och öfver 500 kr. efter 6 månaders uppsägning. Mindre belopp än 5 kr. utlämnades icke, såvida ej hela den innestående summan understeg detta belopp. Inlåningsräntan bestämdes i reglementet till 5 % för hvarje full krona och ränteberäkningen började 6 dagar efter insättningen. Om de besparingar, som genom förvaltningen, årliga bidrag och gåfvor uppkommo, ej voro tillräckliga för bestridande af inrättningens nödvändiga omkostnader, skulle bankens direktion kalla samtliga ledamöter till bolagsstämma för att öfverlägga om lämpliga åtgärder. Om så erfordrades, kunde då inlåningsräntan sänkas under 5 %, men kungörelse om nedsättning af räntan skulle uppläsas från predikstolarna minst 6 månader före den dag, då räntenedsättningen skulle begynna.

Af de af ledamöterna tillskjutna medlen samt räntebehållningen öfver 5 % skulle bildas en "hjälpfond", af hvilken inrättningens utgifter bestridas och möjliga ränteförluster betäckas. I banken insatta medel skulle, så fort ske kunde, utlånas mot laga ränta och helst mot inteckning i fastighet. Penningar, som ej genast kunde utlånas, borde insättas på depositions- eller upp- och afskrifningsräkning.

Räkenskapsåret skulle räknas från den 1 januari och räkenskaperna vara afslutade till den 15 februari. Granskningen af bankens räkenskaper och förvaltning uppdrogs åt 3 revisorer med 2 suppleanter.

Ändring i reglementet skulle beslutas på två på hvarandra följande bolagsstämmor. Samma förfarande skulle äga rum, om fråga väcktes om bankens upplösande.

Detta reglemente blef oförändradt gällande till den 6 juni 1874. Vid bolagsstämma den 7 juni 1873 hade direktionen föreslagit, att vid låns beviljande mot inteckning i fastighet låntagaren må, om han så önskar, få med en viss procent årligen amortera lånesumman. Stämman antog förslaget och bestämde den årliga kapitalamorteringen till 4 procent. Enligt sparbanksreglementet skulle detta beslut stadfästas på nästa ordinarie bolagsstämma. Så skedde ock den 6 juni 1874. Men redan den 2 augusti 1873 hade direktionen beviljat det första amorteringslånet mot inteckning i fastighet.

Vid 1876 års bolagsstämma beslöts på förekommen anledning, "att låntagare, som ej innan direktionssammanträdet i april månad till banken erlagt föregående årets upplupna räntor och kapitalamorteringar, skall hafva förverkat lånerätten; dylikt lån indrifves efter nämnda sammanträde genom direktionens försorg så till ränta som kapital". Detta beslut stadfästades af bolagsstämman den 5 maj 1877.

Samma bolagsstämma 1877 beslöt ytterligare en ändring i reglementet, nämligen att innehafvare af motbok, som under 5 på hvarandra följande år därå ej verkställt insättning, skall uppsägas och hans inestående besparingar honom återställas. Detta beslut stadfästades af stämman den 4 maj 1878.

Sedan genom K. Förordningen den 1 okt. 1875 angående sparbanker den förändringen inom Trögds Härads Sparbank inträdt, att den genom enskilda sammanskott tillkomna grundfonden och å rörelsen uppkommen vinst icke finge, på sätt reglementet för sparbanken bestämmer, disponeras, och stiftarne af sparbanken, hvilka genom sina sammanskott förvärfvat delägarerätt och äga att om sparbankens angelägenheter besluta, ej voro till sitt i orten återstående antal med samma intresse fästade vid sparbankens verksamhet, så beslöt bolagsstämman den 7 juni 1879, att hufvudmanskabet för sparbanken skulle öfverlåtas å häradets landthushållningsnämnd. Detta beslut skulle underställas godkännande af 1880 års ordinarie bolagsstämma, men denna lät beslutet hvila till dess vid extra bolagsstämma eller senast vid nästa års ordinarie bolagsstämma beslutats angående en ifrågasatt utdelning till dem, som medverkat till sparbankens ursprungliga grundfond. Något vidare stämmobeslut i denna fråga förekommer likväl ej i bankens protokoll.

Bolagsstämman den 1 maj 1880 antog följande af räkenskapsföraren väckta förslag: "För insättare i sparbanken, som under 5 på hvarandra följande år uraktlåtit att verkställa insättning, skall all vidare ränteberäkning och räntas läggande till kapitalet upphöra".

Å bolagsstämma den 7 maj 1881 antogs som hvilande en ny förändring i reglementet, hvarigenom direktionen erhöll rätt att för lånebelopp å 1,000 kr. och däröfver bevilja tioårig amortering. Beslutet stadfästades af följande års bolagsstämma med tillägg, att beslutet icke gällde lån, hvilka understiga 1,000 kr.

Direktionen beslöt i augusti 1881 att låta trycka 500 exemplar af stadgarna med de ändringar, som vunnit tillämpning.

Bolagsstämma skulle enligt reglementet hållas i april månad, men räkenskapsföraren hemställde till 1882 års bolagsstämma, att tiden för ordinarie stämman skulle framflyttas till första lördagen i juni månad, på det större tid må vinnas för räkenskapernas avslutning och revidering. Denna framställning bifölls och stadfästades af följande års bolagsstämma den 2 juni 1883. Ännu ett beslut rörande bankens organisation fattades på 1882 års stämma, nämligen att direktionens ordförande skulle tillstädeskomma vid hvarje direktionssammanträde och därvid föra protokoll mot en ersättning af 10 kr. för hvarje dylikt bevistadt sammanträde att utgå af sparbanksmedlen.

Då sparbankens egen fond 1884 ansågs därtill kunna lämna tillgång, framhöll en af direktörerna vid årets bolagsstämma, att någon ersättning borde tillkomma direktörerna i och för deras inställelse till ordinarie sammanträdena. Med anledning häraf och efter en längre öfverläggning företog stämman följande ändring af reglementets § 13: "Direktör eller suppleant, som enligt turlista eller särskild kallelse bevistar direktionssammanträde, är för hvarje gång berättigad till en ersättning af fyra kronor". Detta förslag stadfästades på bolagsstämma den 6 juni 1885.

Vid ordinarie bolagsstämman 1888 föreslog styrelsen den ändring i reglementets 16 §, att lån mot in-teckning i fastighet skulle få utsträckas från halfva till tre fjärdedelar af taxeringsvärdet.

Då enligt lagen angående sparbanker af den 29 juni 1892 nytt reglemente för banken måste upprättas, beslöt 1893 års ordinarie bolagsstämma utse tre kommitterade för upprättande af förslag till dylikt reglemente, och utsågos härtill jägmästaren *S. Trysén*, riksdagsman *J. E. Andersson*, Säby, och landtbrukaren *K. R. Johansson*, Hällsta, med kantor *K. W. Wesslén* som suppleant. Kommitterade fullgjorde sitt uppdrag inom kort och redan den 7 oktober 1893 kunde förslag till nytt reglemente föreläggas en extra bolagsstämma, som efter att ha punkt för punkt genomgått och diskuterat förslaget till alla delar godkände och antog detsamma. Det sålunda antagna förslaget stadfästades af Konungens Befallningshafvande i Uppsala län den 21 december 1893. Detta nya reglementes allmänna bestämmelser äro öfverensstämmande med sparbankslagen af 29 juli 1892, hvarför en redogörelse för dessa ej i denna öfersikt torde vara erforderlig. Beträffande de för Trögds Härads Sparbank speciellt gällande bestämmelserna må följande anföras.

Banken hålles öppen för insättning och uttagning af penningar första helgfria lördag i hvarje månad från kl. 10 f. m. å ort, som af styrelsen bestämmes och kungöres. Belopp understigande 1 krona mottagas icke till insättning i sparbanken. På en och samma motbok må icke utan sparbanksstyrelsens medgifvande under loppet af ett år insättas mer än 500 kr. Ränta godtgöres icke för högre belopp än 3,000 kr. af en insättares tillgodohafvande. Ränta bestämmes af sparbankens hufvudmän på förslag af styrelsen. Ränta beräknas från den 16 i månaden, såvidt insättningen dessförinnan i samma månad skett. Å medel, som ur sparbanken uttagas, beräknas räntan till näst föregående månads slut. Beträffande uttag af insatta medel, så erhålles belopp

till och med 10 kr. genast, däröfver till 100 kr. efter 2 månader, från 100 till 500 kr. efter 4 månader och utöfver 500 kr. efter 6 månader; mindre än 5 kr. utlämnas icke, såvida ej hela den insatta summan understiger detta belopp.

Hufvudmännens antal skall utgöra 20. Hufvudmännen utgöras af sparbankens stiftare och skola vid slutet af hvarje af de 5 första åren efter det år, då reglementet stadfästades, afgå 4 hufvudmän, de 4 första åren efter lottning. Sedermera väljas hufvudmän för en tid af 5 år af kvarstående hufvudmän. Ordinarie sammanträde med hufvudmännen skall hållas årligen i juni månad i sparbankens lokal å dag och tid, som styrelsen bestämmer. Särskildt sammanträde hålles, då styrelsen finner nödigt eller det af minst 10 hufvudmän påkallas.

Sparbankens styrelse består af 9 ledamöter, hvilka jämte lika många suppleanter väljas för en tid af 3 år. En tredjedel af styrelsen afgår hvarje år och förrättas nytt val i de afgåendes ställe. Afgående ledamot och suppleant kan återväljas. Styrelsen utser hvarje år inom sig en verkställande ledamot och en suppleant för honom. Denne ledamot skall utöfva den närmare kontroll och tillsyn å sparbankens verksamhet, som af styrelsen stadgas. Hufvudman eller ledamot af styrelsen må, tills sparbanken uppnått större utveckling, jämväl vara tjänsteman i banken.

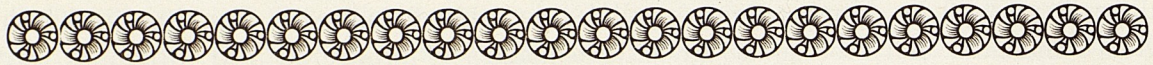
Vid hufvudmännens sammanträde den 4 juli 1896 framhölls det olämpliga i, att bankens månadssammanträden inföllo på samma dag som Enköpings månadsmarknad, och beslöt man i anledning häraf, att bankens sammanträden skulle hållas första helgfria dag i månaden från 1897 års början.

Styrelsens ordförande anhöll vid hufvudmännens sammanträde 1 juni 1909 om ett uttalande, huruvida tvänne styrelsesammanträden borde hållas i hvarje månad för "sparbanksrörelsens tjänligare gång". Under öfverläggningen hätom framhölls, att förändringen skulle afsevärdt öka förvaltningskostnaderna, men hufvudmännen ville ej helt motsätta sig förslaget, hvarför bestämdes, att styrelsen efter i god tid gjordt tillkännagifvande ägde att för sammanträdena i nästföljande december, januari och februari månader, då större rörelse förekom, hålla sparbanken tillgänglig under två på hvarandra följande dagar.

Då sparbankens reglemente ej innehöll närmare bestämmelser om, vid hvilken tid af kalenderåret invald styrelseledamot eller hufvudman har att i sådan egenskap till- eller afträda sitt uppdrag, beslöts vid 1910 års ordinarie sammanträde med hufvudmännen, där denna fråga framförts, att uppdraget skulle anses gälla från valdagen, då ordinarie årssammanträdet med hufvudmännen hölls.

Några förändringar i sparbankens reglemente i öfrigt hafva icke vidtagits.

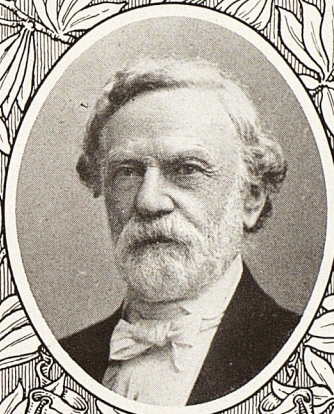
Sparbankens förvaltning.

O MEDELBART EFTER REGLEMENTETS ANTAGANDE den 30 september 1865 utsågos 13 direktörer med suppleanter. Direktionen sammanträdde samma dag och utsåg till ordförande vice häradshöfding *Pehr v. Ehrenheim* å Grönsö och till vice ordförande jägmästaren *Sigge Trysén*, Wiggeby. Direktionen uppdrog åt direktörerna, hvar och en i sin församling, att indrifva för hjälpfonden "tecknade, förfallna bidrag". I direktionen sutto efter det första valet en direktör och en direktörssuppleant från hvardera af följande socknar: Herkeberga, Litslena, Husby-Sjutolft, Lillkyrka, Löth, Hacksta, Veckholm, Kungs-Husby och Torsvi samt dessutom, oafsedt boningsorten, 4 direktörer med sina suppleanter.

Sedan direktionen anskaffat nödiga räkenskapsböcker och låtit trycka reglementet med motböcker i 500 exemplar, kunde banken börja sin verksamhet i Lillkyrka skolsal den 13 januari 1866, då af 61 insättare 690 kr. insattes i sparbanken och 272 kronor inbetaltes af delägarna till hjälpfonden. De insatta beloppen växlade från 50 öre, som insattes på hvar och en af 18 sparbanksböcker för underhåfvande vid Ekholmens gård, till 50 kr. De insatta medlen mottogos af v. häradshöfding *v. Ehrenheim*, som förband sig att därför erlægga 6 % ränta och att vid anfordran tillhandahålla medlen. Herr *v. Ehrenheim* erbjöd därjämte banken att på honom erhålla ett kreditiv å 1,000 kr. utan folieafgift med beräkning af 6 % ränta å insättningar och uttag, hvilket kreditiv skulle på det sättet begagnas, att invisningarna underskrefvos af en direktör "å sparbankens direktionens vägnar". Detta anbud antogs af direktionen.

Vid direktionens andra sammanträde, då 715 kr. insattes, förelågo 4 ansökningar om lån, hvilka biföllos. Som säkerhet för lånen lämnades dels inteckning i fastighet, dels borgen. Emellertid uppgingo de i banken insatta medlen icke till så högt belopp

ORDFÖRANDE
i
TRÖGDS HÄRADS SPARBANKS DIREKTION

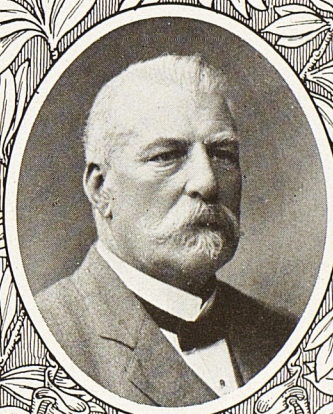
DEHR von EHRENHEIM

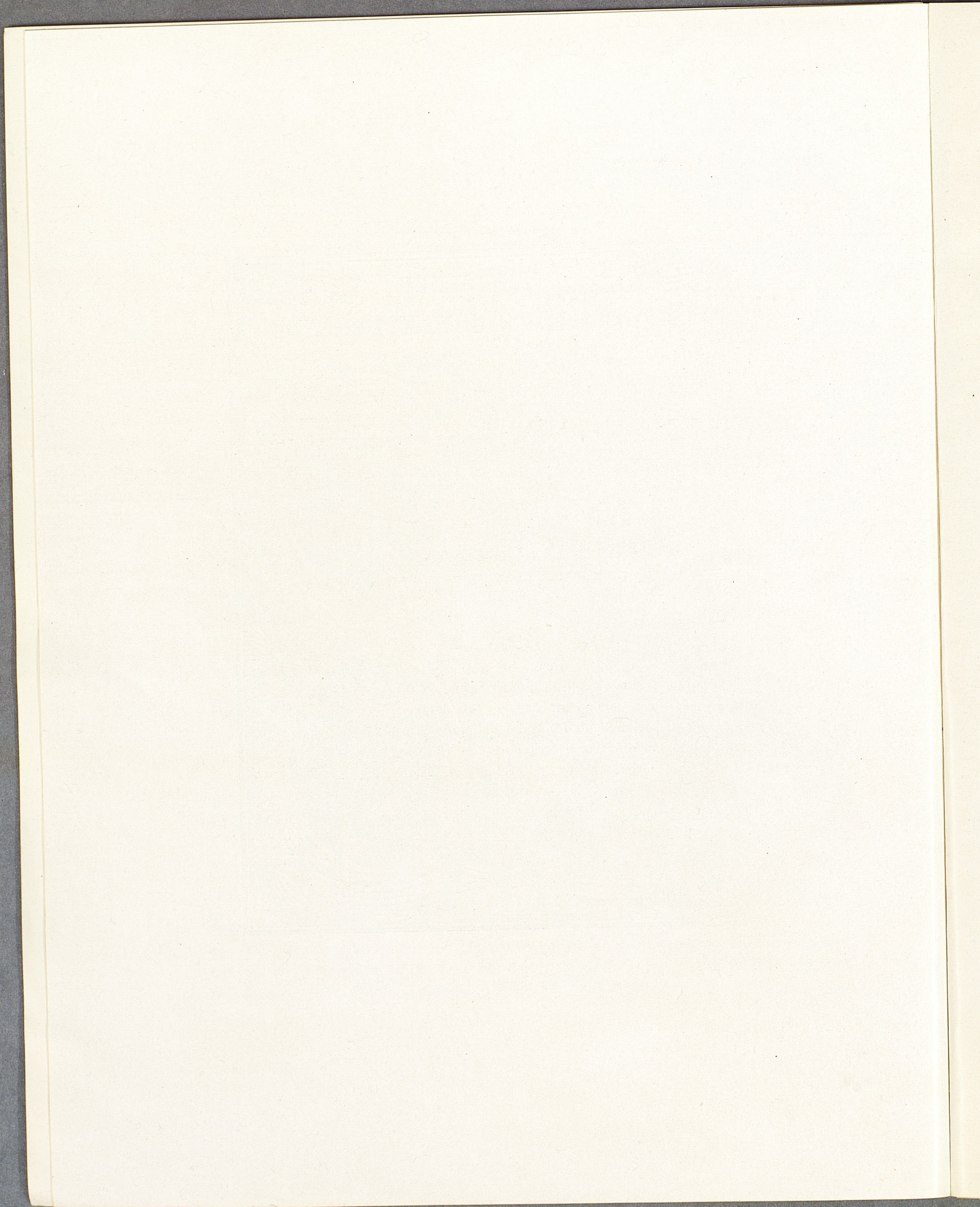
SIGGE TRYSEN

K.R. JOHANSSON

C. LARSSON

som de beviljade lånen. Man förfor då på följande sätt: ett lån erhöles ur bankens kreditiv, två lån utbetalades kontant och å det fjärde lånet, som var på 1,000 kronor, lämnades i afbetalning 200 kr. Detta förfaringssätt begagnades sedermera under en följd af år. Vid de närmast följande direktionssammanträdena voro insättningar rätt små, den 1 september 1866 blott 17 kr., som inlades i bankens kista. Insättningar stego dock snart. Så insattes vid decembersammanträdet 1,150 kr. Ansökningar om lån inkommo emellertid till större belopp, än banken disponerade medel, och direktionen beslöt, att kreditivet, som var helt lyftadt, skulle fyllas, innan nya lån utlämnades.

I början af år 1867 inflöto de första låneräntorna, men nu började ock uppsägningar å sparbanksböcker. Den första uppsägningen af insatta medel ägde rum för ett sterbhus' räkning den 2 mars 1867.

Direktörerna synas ha försummat att infinna sig vid sammanträdena, hvarför bolagsstämman den 4 maj 1867 beslöt, att de direktörer, som försummade att infinna sig vid direktionssammanträdena utan att i tid därom ha underrättat vederbörande suppleant, skulle till "bolagets kapital" erlægga 3 kr. för hvarje gång. Protokollen meddela ej, om beslutet gått i verkställighet, ehuru direktörerna försummade då och då att infinna sig vid sammanträdena. Vid sådana tillfällen kunde lån icke beviljas, hvilket flera gånger omtalas i protokollen.

På grund af ett löfte af statsrådet *v. Ehrenheim* om förhöjdt kreditiv beslöt bolagsstämman den 4 maj 1867 att, sedan beviljade lån blifvit betäckta, utlämna amorteringslån på 5 år till ett sammanlagdt belopp af halfva kreditivsumman. Hvarje sådant lån fick dock icke öfverstiga 300 kr.

Detta beslut blef ej verkställdt. Bolagsstämman den 6 juni 1868 beslöt att med utlämnande af amorteringslån skulle anstå, till dess bankens verksamhet vunnit större utsträckning. En sådan ställning ansåg bolagsstämman den 9 april 1870, att banken uppnått. Stämman beslöt nämligen, att alla lån, som därefter beviljades mot borgen, skola återbetalas inom 5 år med en femtedel årligen i januari månad. Försummade låntagare att på utsatt tid inbetala amortering och ränta, skulle hela lånet uppsägas till inbetalning. Reversalformulär skulle tryckas och mot lösen tillhandahållas lånesökande. Den 2 december 1871 utlämnade direktionen tre amorteringslån å 500, 300 och 100 kr. på 5 år mot borgen. Följande år beviljade bolagsstämman Öfver-Grans församling ett 15-årigt amorteringslån på 8,000 kr. och Blackfjärds kanalbolag ett 10-årigt amorteringslån på 4,000 kr., båda mot 6 % ränta.

Uppsägningstiden för inteckningslån under halfva taxeringsvärdet bestämdes vid majsammanträdet 1867 till 150 dagar och för andra lån till 75 dagar.

Med anledning af de svårigheter banken haft att erhålla revisorer, enär ingen ersättning gafs för revisionsarbetet, beslöt stämman den 6 juni 1868, att enhvar af de tre revisorerna skulle framdeles erhålla 5 kr. för hvarje revision. Revisorsarvodet höjdes 1874 till 10 kronor.

Disponibla medel hade under åren 1866—1868 insatts i bank eller, om beloppet var ringa, inlagts i bankens kista, men från december 1868 börjar direktionen själf förvalta icke utlånade medel mot 4—5 % ränta. Medlen utlämnades till olika direktionsledamöter att vid behof hållas banken tillhanda. Beloppen varierade från några hundra till flera tusen kronor. Så t. ex. mottogo 4 direktörer den 4 januari 1873 till förräntning 5,475 kronor.

Bankens verksamhet nödgade ordföranden i direktionen till åtskilliga resor, hvarjämte utom arbetet vid direktionens sammanträden ordföranden hade att föra diarium öfver reverser samt föra korrespondensen. Det ansågs skäligt, att dylikt borde ersättas, och beviljade stämman den 6 maj 1871 härför ett anslag af 60 kr. År 1872 bestämdes arvodet för ordföranden till 50 kr. Från 1877 utgick det med 100 kr., från 1878 med 150 kr. Bankens räkenskapsförare hade 1866 aflönats med 50 kr., 1867—1869 med 75 kr. och 1870—72 med 100 kr. årligen jämte medel till skrifmaterial. Bolagsstämman 1872 höjde arvodet till 150 kr, och följande årets stämma till 200 kr., 1874 års till 250 kr., 1877 års till 300 kr., 1878 års till 350 kr. År 1877 föreslogs utredning, huruvida bokförarens arvode borde utgå med viss procent af sparbanksfondens storlek. Bolagsstämman 1878 den 4 maj fann denna anordning olämplig och förslaget fick förfalla.

På hemställan af revisorerna utsåg 1872 års stämma hrr *J. Björnvall*, *Sigge Trysén* och *A. Gullbergson* att utarbeta ett enklare och lämpligare bokföringssätt för bankens räkenskaper. År 1873 beslöt stämman, att kvittenser å inbetalda räntor skulle lämnas, och borde tryckta blanketter härtill användas. Samma stämma beslöt i anledning af revisorernas hemställan, att direktionen skulle inhämta upplysning, om reverser med blandad tryckt och handskrifven text vore lika säkra bankpapper som handskrifna.

Penningtillgången var åren 1873—75 god och kassabehållningen vid direktions-sammanträdena i allmänhet afsevärd. Det inträffade stundom, att ingen lånesökande anmälde sig vid direktionens sammanträde. Kassabehållningen insattes på upp- och afskrifnings- eller depositionsräkning eller "förräntades af direktionen på lämpligt sätt".

Med 1876 års ingång synes ha inträdt penningknapphet. Direktionen fann sig föranlåten, att den 12 februari besluta upptaga ett kreditiv å 5,000 kr. i Mälareprovincernas bank i Enköping från den 1 mars. Vid sammanträdet den 4 mars funnos ändock ej medel tillgängliga att utlämna till alla lånesökande.

Förordningen om sparbanker af den 1 oktober 1875 vållade direktionen åtskilliga bekymmer. Bolagsstämman den 6 maj 1876 uppdrog åt direktionen att nu och framgent till K. Bfhde aflämna de uppgifter och redovisningar, som omnämnas i sparbankslagen. Dessa uppgifter hade emellertid enligt K. Bfhdes åsikt icke insändts i rätt tid, ty den 4 november 1876 meddelar ordföranden vid direktionssammanträde, att han från K. Bfhde mottagit förständigande för direktionen att inlämna föreskrifna uppgifter äfvensom ett exemplar af sparbankens reglemente samt upplysa, huruvida hinder kunde anses möta att för framtiden ingifva uppgifterna före juli månads utgång.

I anledning häraf beslöt styrelsen

“att till länsstyrelsen genom ordförandens försorg skulle aflämnas den föreskrifna förteckningen å sparbankens direktionsledamöter med dessas suppleanter;

att, ehuru senast verkställda revision omfattade 1875 års förvaltning, direktionen likväl enligt förordningens § 7 kände sig skyldig delgifva länsstyrelsen densamma under hemställan, att sparbankens små tillgångar ej måtte anlitas för denna revisionsberättelses offentliggörande på sätt i K. Förordn:s 3:e § föreskrifves om dylik berättelse rörande sparbanksförvaltning, omfattande tiden före K. Förordn:s trädande i kraft; äfvensom

att direktionen härigenom velat gifva länsstyrelsen tillkänna, att hinder ej möter för årligt fullgörande inom juli månads utgång af de i K. Förordn. 2 och 3 §§ stadgade föreskrifter“.

Det kreditiv å 1,000 kr., som banken i statsrådet v. Ehrenheims namn begagnat allt från bankens stiftande, blef den 3 februari 1877 såsom obehöfligt af hr v. Ehrenheim uppsagdt, och inbetalades hr v. Ehrenheims fordran å kreditivet till Grönsö gård.

Penningknappheten gjorde sig från 1877 allt mera kännbar. Vid direktionens sammanträde den 15 maj förekommo så många och stora uppsägningar på motböcker, att banken under närmaste tiden icke hade medel att utlåna, hvarför låneansökningar återlämnades. Bolagsstämman 1877 medgaf en låntagare uppskof på ett år med amorteringen å ett lån. Medel, som erhållits genom direktionen till förräntning, fick innehafvaren behålla som amorteringslån. Den 11 maj 1877 upplånades af bankens direktörer på 6 månader 5,000 kr. Penningbristen fortfor emellertid och förslag väcktes om eftergift för 1877 af låneinnehafvarnas skyldighet att verkställa kapitalamorteringar. Förslaget behandlades på extra bolagsstämma den 4 januari 1878, som beslöt, att de af låneinnehafvarna, som sådant önskade, skulle vara frikallade från skyldighet att för år 1877 verkställa stadgad afbetalning å lånekapitalet. Vid direktionens sammanträde den 5 januari 1878 beslöts att tills vidare inställa all penningutlåning. Åtstramningen på penningmarknaden fortfor och för att uppehålla bankrörelsen nödgades direktionen i november 1878 förskjuta penningar. Direktionen lät nu utlysa extra bolagsstämma för att besluta om de åtgärder, som måste vidtagas i anledning af de fortfarande pågående betydliga uppsägningar och utbetalningar af å motböcker till förräntning insatta medel. Den extra bolagsstämman hölls den 7 december 1878 och fattade på förslag af ordföranden följande beslut:

- 1:o) äger direktionen att vid förefallande behof i och för upplåning på kortare tider till löpande utgifters bestridande såsom hypotek använda bankens reala säkerhetshandlingar;
- 2:o) skulle amortering af bankens utlånade kapitaler vid nästa års ingång i stadgad ordning verkställas; och

3:o) bör direktionen på lämpligt sätt kungöra bankens gäldenärer om skyldigheten att amorteringarna för detta år fullgöra och att eftergift därutinnan ej är att förvänta.

Vid de båda första direktionssammanträdena i början af januari 1879 inflöto öfver 12,000 kr. i räntor och amorteringar. Ett interimslån å 1,000 kr. beviljades på en månads uppsägning. Vid följande sammanträde beviljades äfven ett interimslån. Uttagning af insatta medel fortfor dock och insättningar voro jämförelsevis små, den 3 maj blott 5 kr. På grund af den tryckta penningkonjunkturen fann sig 1879 års bolagsstämma föranlåten att lämna de låntagare, som uraktlåtit betala ränta och fått sina lån uppsagda, anstånd med räntornas inbetalning till direktionens sammanträde i juli. Fullgjordes detta villkor och betalades därjämte kapitalamortering, skulle lånen få kvarstå i banken.

År 1880 ingick med bättre ekonomiska förhållanden. Insättningar öfverstego uttagen och den 7 februari kunde bankens styrelse ånyo börja utlämna lån. Bolagsstämman den 1 maj 1880 beviljade t. o. m. ett lån å 5,000 kr. att af låntagaren innehafvas under 5 år med rätt för direktionen att förlänga lånetiden eller bevilja lånets utbytande mot omsättningslån.

För att skaffa rörelsekapital började man 1881 att i annan bankinrättning belåna som säkerhet lämnade inteckningar. Så upplånades den 5 nov. på två inteckningar 3,460 kronor.

År 1882 ingick med god penningtillgång, att döma af bankens dagkassa.

Vid 1882 års bolagsstämma undanbad sig jägmästare *Trysén* ledamotskap af direktionen och frånträdde därmed ordförandeskapet i bankens styrelse, hvilket han som vice ordförande handhaft under åren 1865—37 och därefter som ordförande till 1882. Till ordförande i direktionen utsågs landtbrukaren *K. R. Johansson* i Hällsta.

Jägmästaren *Sigge Trysén* hade utarbetat statistiska uppgifter angående bankens verksamhet under åren 1870—81. Härför anslogs som ersättning 100 kr.

De statistiska uppgifterna om banken synas fortfarande ha föranlett hufvudbry hos vederbörande. Vid 1884 års bolagsstämma väcktes fråga om, hvilken borde anses pliktig aflämna uppgifterna. Frågan löstes på så sätt, att räkenskapsföraren skulle upprätta den statistiska redogörelsen. Såväl härför som för ökad arbete med bokföringen höjdes dennes aflöning från 350 till 400 kr. I sammanhang härmed bestämdes ordförandens i direktionen arvode för protokollföring m. m. till 150 kr. per år. Dessa aflöningsbelopp utgingo till 1888, då aflöningen höjdes med 50 kr. för hvardera befattningshafvaren.

År 1888 beslöt bolagsstämman, att lånehandlingarna för inteckningslån skulle af låntagaren förses med taxeringsbevis. Protokollet för nämnda stämma innehåller ock en annan nyhet, nämligen att ett kortare anstånd med inbetalning af annuiteten å lån beviljades några låntagare, som försummat att i rätt tid inbetala sådan.

Styrelsen hade föreslagit 1888 års ordinarie bolagsstämma att nedsätta räntan med 1 proc. till 4 proc. för inlåning och 5 proc. för utlåning, men stämman var fåtaligt besökt, hvarför ärendet bordlades till en extra bolagsstämma. Denna hölls den 7 juli s. å. och beslöt räntenedsättning å alla lån och å insatta medel med 1 proc. från 1889 års ingång.

Som förut omnämmts hade direktionen praktiserat att vid direktionssammanträdena uppkomma och till ett följande sammanträde reserverade penningöfverskott placeras hos någon direktionsledamot. Detta förfaringssätt synes ha gifvit anledning till någon i protokollen ej omnämnd anmärkning, ty vid bolagsstämman 1890 anhöll direktionens ordförande "af förekommen och uppgifven anledning, att delägarne ville bestämma huru med dylika medel hädanefter borde förfaras". Stämman beslöt, "att härutinnan tillsvidare ingen ändring ansågs erforderlig och att direktionen, som gemensamt ansvarar för sparbanksmedlen, skulle vara oförhindrad placera tillfälliga öfverskott efter godtfinnande".

I anseende till förökadt arbete för sparbankens räkenskaper och förvaltning beslöt 1891 års bolagsstämma höja arvodet för ordföranden med 50 kr. till 250 kr. och för räkenskapsföraren från 450 till 500 kr. Följande årets bolagsstämma beslöt, att arvodet till tjänstgörande direktörer eller deras suppleanter skulle förhöjas till 5 kr. per gång från den 1 juli s. å.

År 1893 beslöt bolagsstämman på grund af sifferfel i räkenskaperna att anställa en siffergranskare. Denna granskning verkställdes första gången af f. bruksförvaltaren *Lindman*, som härför uppbar ett arvode af 100 kr. Arvodet utgick de närmaste följande åren med 50 kr.

Sedan nytt reglemente för sparbanken under år 1893 antagits och stadfästats af K. Bfhde, följde under 1894 den omorganisation af sparbankens förvaltning som i föregående afdelning af denna öfversikt omnämmts. Vid 1894 års ordinarie sammanträde med delägarne i banken valdes 20 hufvudmän (se bifogad förteckning) och uppdrogs åt den förutvarande styrelsen att fungera till dess, som det heter i protokollet, "hufvudmännen behagat välja ny styrelse". När detta val första gången ägde rum, framgår ej af protokollen.

I början af 1895 utvidgades bankens verksamhet, genom att Veckholms sparbank uppgick i densamma. Protokollen förmåla icke om några förhandlingar om sammanlutningen ägt rum, men man kan antaga att så skett, enär styrelsen den 2 februari tilldelade tre hufvudmän ett arvode af 15 kr. vid mottagande af Veckholms sparbank. Huru stort det belopp var, som mottogs vid öfvertagandet af denna sparbank, nämnes icke i protokollen. Att antalet insättare ej varit så obetydlig torde man kunna antaga af den omständigheten, att hufvudmännen den 1 juni 1895 beslöto höja ordförandens i styrelsen arvod till 300 kr. och räkenskapsförarens till 600 kr. "på grund af göromålens förökande till stor del såsom en följd af Veckholms sparbanks inkorporering med Trögds Härads sparbank".

Hufvudmännen beslöto därjämte på årssammanträdet 1895, att 2:a kassabokföraren skulle åtnjuta ett arvode af 7 kr. och tjänstgörande styrelseledamot 5 kr. per gång. Till andra kassabokförare utsåg styrelsen den 1 juni s. å. styrelseledamoten *J. Wallius* i Grillby. Andra kassabokförarens arvode bestämdes 1898 till 120 kr. per år.

Med det nya sparbanksreglementets tillkomst synes öfverlämnandet af "reserverade medel till styrelseledamöterna att förräntas till nästa sammanträde" ha upphört och medlen insatts i bank. Att döma af protokollet för den 1 juni 1895 var styrelsens ordförande skyldig att inom två dagar efter hvarje sammanträde insätta dagskassorna i Mälareprovinsernas Enskilda Bank. Vid detta sammanträde framhöll nämligen ordföranden faran för honom att förvara i sitt hem dagskassorna, som skola insättas inom tvänne dagar i bank. Hufvudmännen uppdrogo i anledning häraf åt styrelsen att anskaffa ett brandfritt kassaskrin att placeras hos ordföranden till förvaringsplats för de medel, han omhänderhade.

På grund af anmärkning gjord af siffergranskaren af 1895 års räkenskaper, om försummade räntebetalningar beslöto hufvudmännen 1897, att tilläggsränta skulle betalas till inbetalningsdagen med undantag af räntor, som inbetalas å första sammanträdet i januari.

På ordinarie sammanträde den 1 juni 1897 beslöto hufvudmännen nedsätta räntan å lån mot inteckning i jordbruksfastighet inom halfva taxeringsvärdet från och med 1898 till 4 $\frac{1}{2}$ procent.

Om man undantager det förut omnämnda anslaget till en kyrkdörr för Lillkyrka vapenhus, hvilket kan anses som en sparbankens angelägenhet, då bankens värdehandlingar förvarades i kyrkan, hade något anslag icke beviljats för något för banken såsom sådan främmande ändamål, men 1897 anslogo hufvudmännen, ehuru bankens reservfond ej medgaf utanordningen för ändamålet "dock med afseende på det behjärtansvärda ändamålet" 100 kr. som bidrag till H. m:t konungens jubileumsfond.

Under 1899 åtstramades penningmarknaden och styrelsen fann sig föranlåten att till den 2 oktober sammankalla hufvudmännen för att fatta beslut om räntans höjning. Så skedde ock. Räntan höjdes för inlåning från 4 till 5 procent och för utlåning från 5 till 6 procent, styrelsen likväl obetaget att vid lån mot inteckning i fastighet till högst halfva taxeringsvärdet nedsätta räntan till 5 $\frac{1}{2}$ procent. Penningknappheten fortfor äfven under 1900 och räkenskaperna visade betydande restantier. Hufvudmännen ålade styrelsen att kungöra och iakttaga, att ränte- och amorteringslikvider framdeles skulle vara fullgjorda senast i början af april vid risk af lagsökning inom maj månad. Den 2 juli beslöt styrelsen att icke bevilja amorteringslån på längre tid än 8 år. Följande år måste ett flertal lån indrifvas.

Vid årssammanträdet med hufvudmännen 1900 ingafs från det nybildade Södra Trögds skyttegille framställning om ett anslag af 300 kr. för uppförande af små paviljonger å gilletts tre skjutbanor. Hufvudmännen förklarade sig behjärta det med gilletts verksamhet afsedda fosterländska syftet, men ansågo sig dock på grund af det då be-

slutade sparbanksbygget — se nästa afdelning — icke äga rätt eller tillgång att villfara framställningen.

Den 2 juni 1902 höllo hufvudmännen sitt sista sammanträde i den lokal, som allt från bankens stiftande användts till banklokal, Lillkyrka gamla skola.

Äfven vid detta tillfälle förelåg frågan, huru man skulle förfara med låntagare, som ej inbetalt annuiteten. Beslutet blef, att inbetalning skulle ske senast i början af september vid risk af lagsökning.

Då af revisionsberättelsen framgick, att kostnaderna för det nya sparbankshuset blifvit å reservfonden afskrifna, beslöts, att häri skulle göras ändring och sparbankshuset med dess kostnad redovisas gemensamt med och ingå i reservfonden. Räntan å lån bestämdes att från 1 juli utgå efter 5 proc. för inteckningslån inom halfva taxeringsvärdet och 5¹/₂ proc. för andra lån. Insättningsräntan nedsattes från och med 1903 till 4¹/₂ proc. Restantierna forfforo att vara många äfven 1903 och 1904 och anstånd beviljades till början af oktober med deras inbetalning. Samma var förhållandet 1905, men gafs anstånd blott till september.

Ny registerbok företeddes vid 1904 års sammanträde med hufvudmännen och beviljades räkenskapsföraren för arbetet med dess uppläggande 100 kr.

Hufvudmännen bemyndigade 1906 styrelsen att för uppbörd af räntor och amorteringar hålla, om så erfordrades, extra sammanträde vid årsskiftet.

Vid sammanträdet uppstod en längre och delvis klandrande öfverläggning i anledning af en anmälan från styrelsens ordförande, att en mindre kassabrist å kr. 47: 23 uppstått sedan ett par år tillbaka på okänt sätt och okänd dag och hvilken brist föreslogs skola afskrifvas. Styrelsen klandrades för att, om också undantagsvis, ha underlåtit att kontrollera dagkassan, hvarigenom upphofsmannen till bristen undgått styrelsens efterkraf. Resultatet blef emellertid, att styrelsen befriades från ersättningskyldighet.

För sparbankslokalens eldning och städning samt planteringarnas vård och skötsel anslogs 1907 årligen 50 kr. Beloppet höjdes 1908 till 75 kr.

Redan på 1907 års ord. sammanträde med styrelsen hade förslag väckts att höja räntan, som varit oförändrad sedan 1902. Frågan uppsköts då till ett eventuellt extra sammanträde. Detta hölls den 14 december 1907. Man var ense om, att räntan borde höjas, då sparbanken i Enköping höjt räntan, men meningarna voro olika angående höjningens storlek. En del önskade höja räntan med en procent, andra med en half. Slutligen enades man om att höja såväl in- som utlåningsräntan från den 1 januari 1908 tills hufvudmännens ordinarie sammanträde s. å. med en half procent. Beslutet stadfästes 1908, 1909 att gälla för ytterligare ett år, men vid extra sammanträde den 1 oktober 1909 nedsattes räntan för såväl in- som utlåning med en half procent.

Arvodena bestämdes 1908 att utgå med följande belopp: styrelsens ordförande 300 kr., räkenskapsföraren 600 kr., kontrollanten 10 kr. och styrelseledamot 5 kr. per inställelledrg, revisorerna 15 kr. hvardera för hvarje revision. Räkenskapsförarens

arvode höjdes 1910 med 200 kr. till 800 kr. att utgå från och med 1911. Vid 1911 års sammanträde gjorde styrelsens ordförande framställning om förhöjdt arvode åt styrelsens ledamöter, under motivering att, då inga felräkningspengar tillerkändes dem, det hände, att den aflöning, som nu beviljas, åtgår till fyllande af uppstående brist. Arvodet föreslogs skola utgå med 10 kr. per ledamot och sammanträde. Efter åtskilligt meningsbyte beslöt man höja arvodet till 8 kr. Kontrollantens arvode höjdes samtidigt till 15 kr. pr sammanträde. Siffergranskarens arvode ändrades först 1912, då det bestämdes till 75 kr. för år.

År 1911 afled en af bankens främste ledande män, jägmästaren *Sigge Trysén*, som under ett 20-tal år ledt styrelsens och ofta äfven hufvudmännens förhandlingar och under de båda första decennierna af bankens verksamhet varit dess ledande själ. I Trögds Härads Sparbanks historia skall hans namn intaga en af de främsta platserna.

År 1912 afsade sig hr *K. R. Johansson* uppdraget att vara ordförande i sparbankstyrelsen. Vid hufvudmännens sammanträde den 1 juni framfördes deras och styrelsens varma tack till hr Johansson "för 30-årigt ordförandeskap och 47-årigt fruktbringande arbete i bankens tjänst, hvaraf orten haft synnerlig fördel. Hr Johansson hade med sitt vänsälla och patriarkaliska sätt vunnit allmänhetens fulla förtroende. Många små sparpenningar hade genom honom vandrat till banken och blifvit en häfstång till sparsamhet och flit för dess ägare. Hufvudmännen och styrelsen hoppades att ännu många år till bankens fromma få räkna honom som hufvudman och medlem af styrelsen." Denna förhoppning gick emellertid ej i uppfyllelse, ty då hufvudmännen följande år höllo ordinarie sammanträde, var Johansson ej mera bland de lefvandes antal.

Till ombud för nedre Trögden att efter hr *K. R. Johansson* mottaga uppdrag i bankaffärer och infinna sig i banken vid hvarje sammanträde mot arvode lika med tjänstgörande ledamot utsågs hr *Ernst Carlsson*, Tomta.

År 1913 förhöjdes räntan med en half procent. Dessutom beslöt man att under tiden oktober—mars hålla banken öppen för allmänheten äfven den 15 i hvarje månad eller, om helgdag då inträffade, påföljande helgfria dag, och tillerkändes ordföranden i styrelsen ersättning för dessa dagar i likhet med öfriga styrelseledmöter.

Endast ett sammanträde med hufvudmännen, den 1 juni 1914, återstår att omnämna. Vid detta sammanträde beslöts på förslag af en hufvudman att söka göra bankens affärsverksamhet mera känd genom att i ortens tidningar och på lämpliga platser i häradet kungöra tiden för bankens öppethållande och upplysa om räntesatser m. m. Slutligen beslöts att 1916 hugfästa bankens 50-åriga verksamhet genom utgivande af en minnesskrift, för hvilket ändamål anslogos 500 kr., och uppdrogs beslutets verkställande åt en kommitté af hrr *C. Larsson*, *G. Carlström*, *Hj. Hållén* och *C. E. Vilén*.

Öfversikt öfver Trögds Härads Sparbanks verksamhet
1866 t. o. m. 1915.

År	Under året								Vid årets slut						
	Nya in-sättare	Afgång-na in-sättare	Insatt belopp		Insättar-nes räntor		Uttaget belopp		Kvar-stående insätt.	Insättar-nes kapital		Reserv-fonden		Summa	
	Antal	Antal	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Antal	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
1866	146	2*)	5,288	—	121	20	11	47	144	5,409	20	531	22	5,940	44
1876	106	48	17,447	—	6,081	—	19,586	—	754	127,993	—	2,659	—	130,652	—
1886	75	72	15,827	—	7,196	—	18,848	—	808	153,393	—	8,241	—	161,634	—
1896	84	109	14,981	53	8,369	57	35,391	73	948	208,272	15	19,903	75	228,175	90
1906	54	78	32,475	71	12,726	64	42,675	43	1,085	292,823	45	37,161	80	329,985	25
1915	36	111	38,504	93	19,156	78	55,427	57	920	401,263	80	55,866	93	457,130	73

*) Räkenskaperna uppgifva afgångna insättare år 1866 till 2, men protokollen meddela ej, att något belopp uttagits detta år å insatta medel.

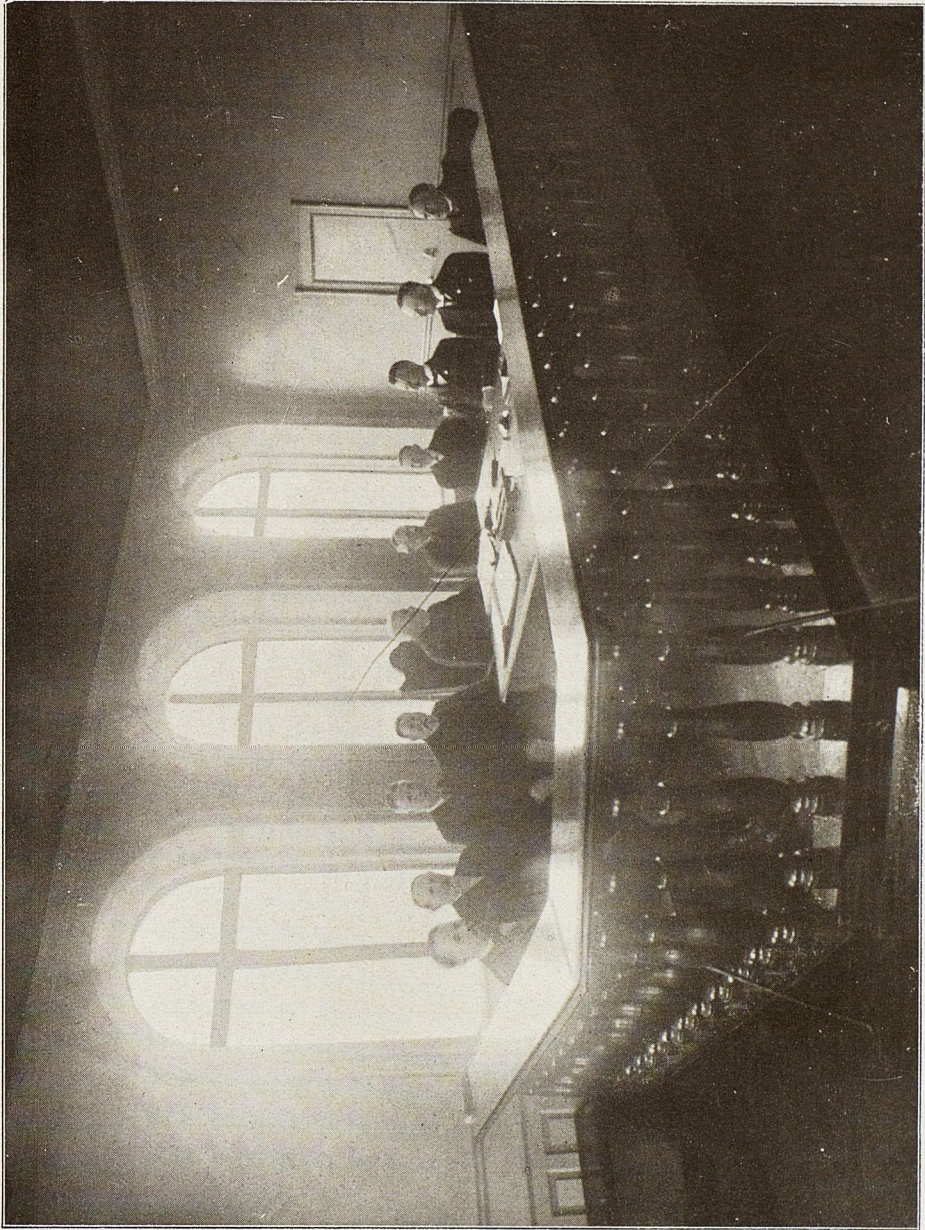
Sparbankens lokaler.

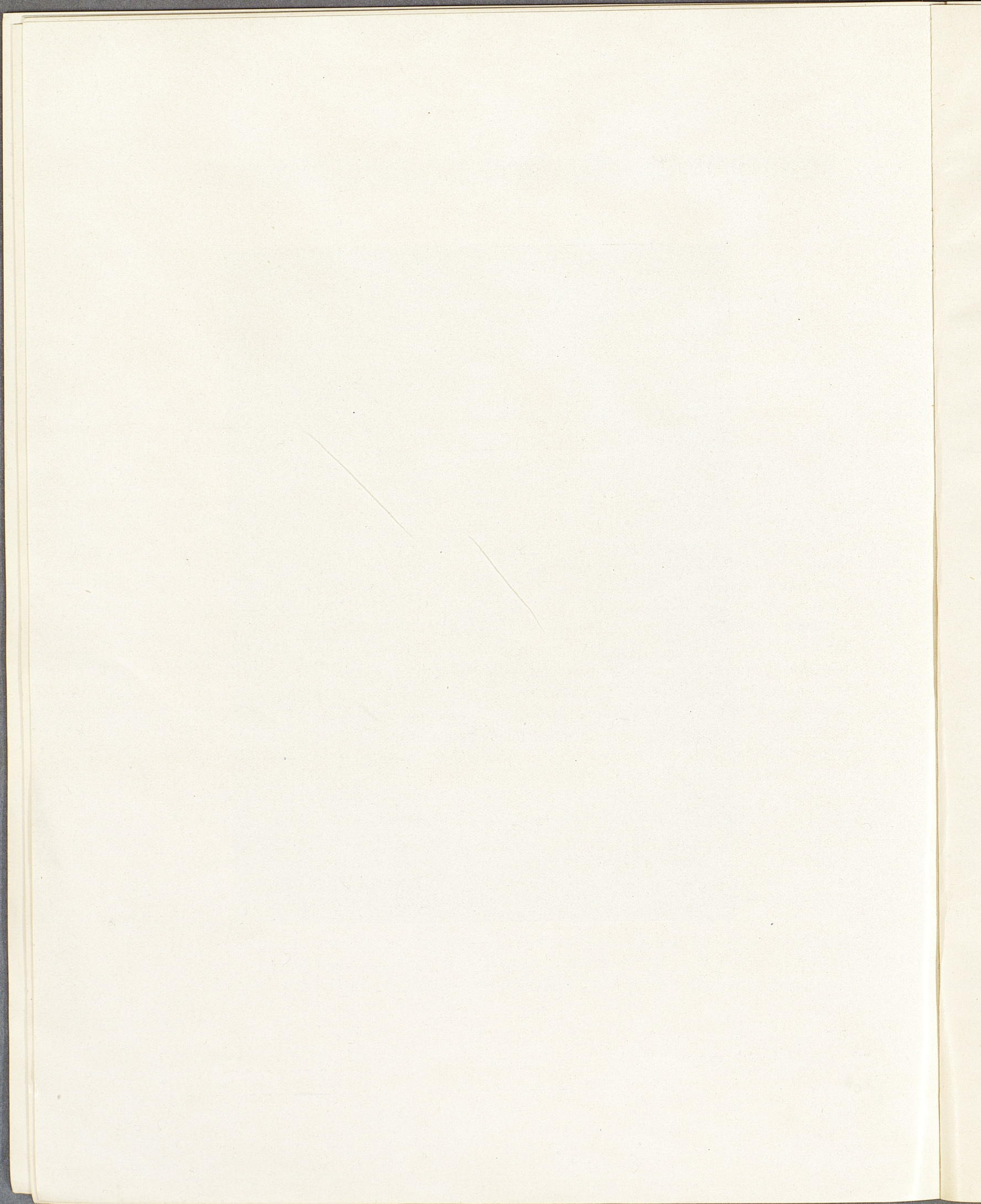
DE FÖRSTA SAMMANTRÄDENA med delägare och direktörer i Trögds Härads Sparbank höllos i Lillkyrka skolsal. Något aftal om lokal synes emellertid ej ha träffats, ty vid sparbankens första bolagsstämma, som hölls den 7 april 1866, uppdrogs åt direktionen att hos Lillkyrka kyrkostämma göra framställning om att för bankens räkning få använda skolsalen. Tills sådant medgifvande erhållits, skulle sammanträdena hållas i Viggeby eller Värnsta. Skulle skolsalen icke vidare upplåtas, bemyndigades direktionen att anskaffa lokal. Det begärda tillståndet att få begagna skolsalen synes emellertid ha erhållits rätt snart, ty den 2 juni 1866 höll direktionen åter sammanträde i Lillkyrka skolsal. Någon hyresersättning för lokalen förekom icke, men för lokalens uppvärmning och städning utbetalades 7 kr. om året t. o. m. 1873, 10 kr. t. o. m. 1876, 20 kr. 1877 samt på 1880-talet 25 kr.

I februari 1870 inköptes en kassakista för 65 kr., och skulle denna enligt i april samma år fattadt beslut förvaras i Lillkyrka kyrkas sakristia. I december 1872 anskaffades ett nytt bleckskrin för bankens värdehandlingar, och skulle detta nedsättas i kassakistan. Kassaböckerna skulle förvaras i ett förut befintligt bleckskrin.

Den 7 juni 1879 beslöt bankstämman att söka träffa aftal med kyrkorådet i Lillkyrka att på lämpligt ställe i kyrkan eller sakristian få placera sparbankens kassakista, däri bankens säkerhetshandlingar förvarades. Genom en sådan åtgärd ansåg man sig vinna mera trygghet för eldfara eller annan skada, än genom kistans förvaring hos enskild person.

Lillkyrka församling synes 1886 ha ansett bankens ställning så god, att den kunde lämna församlingen ersättning för skolsalens upplåtande till banklokal. Vid bolagsstämman detta år förekom nämligen till behandling ett beslut af Lillkyrka kyrkostämma

den 27 maj s. å., att banken för gamla skolsalens upplåtande till banklokal framdeles skulle erlægga till skolkassan en hyresafgift af 25 kr. Kyrkostämmans framställning synes ha väckt ett visst missnöje bland bankens delägare. Protokollet förmåler nämligen, att de hittills erlagda 25 kr. för eldning och städning ansågs för en skälig ersättning för 12 sammanträden om året, hvartill komme, att sparbanken bedrefve en för Lillkyrka församling nyttig verksamhet. Stämmans beslut blef "att, ehuru som det vill synas, Lillkyrka församling ej beaktat den fördel och nytta, som hittills genom banken varit densamma beredd, och ehuru en rubbning i bankens verksamhet är att förutse, om den i nu tjugu år här utöfvade verksamheten förläggas eller måste förläggas till annan mindre centralt belägen socken, det skulle öfverlåtas åt direktionen att om möjligt på skäligare villkor söka behålla den nuvarande eller anskaffa annan lämpligare lokal för sparbankens sammanträden".

Bolagsstämman 1887 bemyndigade sparbankens direktion att träffa aftal med Lillkyrka kommunalnämnd om förhyrande för åtminstone fem år af den hittills begagnade lokalen, äfvensom att på bekostnad af sparbankens egen fond anskaffa för lokalen nödiga enkla möbler. Något hyresaftal omtala emellertid icke protokollen och någon hyra synes ej heller ha erlagts till Lillkyrka kommun förrän 1897.

K. Bfhde hade vid inspektion af banken 1890 anmärkt, att kassakistan icke vore betryggande för värdehandlingarnas förvarande. På grund häraf beslöt 1890 års bolagsstämma att af medel från bankens egen fond inköpa ett rymligt och brandfritt kassaskåp.

Som en betryggande åtgärd för bankens värdehandlingar torde äfven få anses, att bolagsstämman 1891 beslöt bekosta en ny dörr för vapenhuset till Lillkyrka kyrka.

Vid 1894 års bolagsstämma väcktes förslag om extra sammanträden vid Grillby för att mottaga insättningar. Då banken var under omorganisation, uppsköts frågans behandling till ny stämma, "då hufvudmännen äro valda och kunna vara tillstädes".

Hyran för bankens lokal hade till 1897 utgått till kantorn i Lillkyrka, som upplåtit lokalen, men från och med detta år utgick hyresbeloppet till Lillkyrka kommunalnämnd. Anledningen torde ha varit, att församlingen anskaffat nytt skolhus och att den gamla skollokalen nu disponerades af kommunalnämnden.

Vid hufvudmännens sammanträde den 1 juni 1898 framställde komminister *Ljungberg* förslag, huruvida sparbanken ej borde tänka på att skaffa sig egen sparbankslokal vid Lillkyrka. Sedan en del talare yttrat sig dels för och dels mot förslaget, skedde frågans afgörande genom öppen votering och beslöts, att en kommitté skulle tillsättas för att utreda, hvad platsen för en bankbyggnad kunde kosta samt utarbete ett förslag öfver det hela, och skulle detta förslag framläggas vid nästa års sammanträda för att af hufvudmännen antagas eller förkastas. Till ledamöter i kommittén valdes jägmästaren *Sigge Trysén*, godsägaren *C. Larsson*, Eka och landtbrukaren *K. R. Johansson-Hällsta*.

Samtidigt väcktes förslag, om sparbanken ej borde flyttas till Grillby. Under öfverläggningen härom voro nästan alla eniga om, att sparbanken låg på rätt plats.

De flesta af insätterne finge för långt och ovigt till Grillby. Då de hade lättare att få bud till Enköping, förelåge fara för, att sparbanken komme att gå under, i stället för att den på sin hittillsvarande plats ständigt gått framåt. Frågan afgjordes genom öppen omröstning och beslöts, att ej flytta sparbanken till Grillby.

Vid hufvudmännens sammanträde den 1 juni 1899 framlade kommitterade förslag till sparbanksbyggnad. Mot detsamma anmärktes, att det ej upptog full äganderätt till byggnadstomten, hvilket ansågs vara ett oeftergiftigt villkor. Af denna anledning återremitterades ärendet till kommitterade. Anledningen till att förslaget ej upptog tomt med full äganderätt till densamma, torde ha varit svårigheten att få den föreslagna tomten fri från inteckningar, som förefunnos i den egendom, hvarifrån tomten skulle afsöndras. För att minska byggnadskostnaderna beslöt man uppdraga åt kommitterade att hos allmäningsdelägarne göra framställning om fri utsyning af erforderligt byggnadsvirke från häradets allmänningar. Kommitterade framställde förslaget om utsyning af virke vid allmäningsdelägarnes sammanträde 1899, men framställningen afslogs. Vid hufvudmännens sammanträde den 1 juni 1900 förelåg byggnadsfrågan utredd. Två byggnadsplatser föreslogos hvilka besågos, därefter beslöts att af hr *Robert Andersson*, Hesslinge, inköpa en intill klockarebostället belägen åker om 36,75 ar, och erhöilo kommitterade, hrr *S. Trysén*, *K. R. Johansson*, *C. Larsson*, *Ax Eriksson* och *C. E. Villén*, i uppdrag att verkställa köpet och lagfara tomten. Tomten inköptes sedermera för 500 kr. Beträffande sparbanksbyggnaden beslöts att låta uppföra sådan af tegel, härjämte skulle uppföras ett uthus af bräder. Byggnadskommitterade erhöilo i uppdrag att uppgöra om leverans af mursten och föranstalta om undergrunds läggande genom entreprenad. Öfriga frågor rörande byggnaden skulle behandlas vid sammanträde i oktober, då ritningar omfattande såväl banklokal med kassahalf som bostad af två rum och kök för räkenskapsföraren äfvensom vindens anordning för möjlig inredning till boningsrum skulle företes. Kommitterade bemyndigades för ritning till byggnadens yttre anordnande anlita sakkunnig arkitekt.

Den 15 augusti 1900 gaf K. Bfhde i Uppsala län sparbanken tillstånd att för sparbanksbygget använda 9,000 kr. ur reservfonden, hvarpå hufvudmännen den 1 oktober samma år godkände ritningar och plan för sparbankshuset, utvisande en byggnad om 15 meters längd och 10 meters bredd. Kommitterade för byggnaden fingo i uppdrag att låta utföra arbetet.

Kommitterade hade förut inköpt 48,000 tegel till byggnaden för 1,680 kr. och grunden hade vintern 1900—1901 lagts af grundläggaren *E. V. Hännberg*, som härför inklusive en gratifikation af sparbanken på 77 kr. 4 öre uppbar inalles 700 kr. Byggnadsarbetet utfördes i öfrigt på entreprenad af byggmästaren *Hess* från Grillby, som öfverlämnade murningsarbetet åt muraren *Peltersson* från Boglösa. Arbetet utfördes åren 1901 och 1902.

Det enkla men gedigna sparbankshuset är uppfördt af fogstruket tegel på granitsockel i omedelbar närhet af Lillkyrka kyrka. Det inrymmer i nedre våningen till

vänster bankens expeditionslokal med brandfritt kassahvalf, till höger två rum och kök samt en trappa upp två vindsrum.

Den 2 juni 1903 höllo hufvudmännen sitt första sammanträde i den nya lokalen, då byggnadskommittéerade öfverlämnade sparbankshuset. Då fanns emellertid icke något uthus uppfördt, hvarför de erhöilo i uppdrag att till nästa års sammanträde inkomma med förslag härom. De erhöilo därjämte i uppdrag att försälja öfverblifven byggnadsmateriel samt att försäkra sparbankshuset i "Allmänna brandförsäkringsverket för byggnader å landet".

För att äfven den yttre omgifningen skulle erhålla ett sparbanken värdigt skick, uppdrogs åt länsträdgårdsmästaren *Ekstedt* att utarbete förslag till planteringar å bankens tomt. Ett sådant förslag förelades hufvudmännen den 2 juni 1905 och godkändes till utförande, hvarefter park och trädgårdsanläggningen utfördes genom byggnadskommittéerades försorg. Hela kostnaden för sparbankshuset med tomt och planteringar uppgick till 14,970 kr. 98 öre.

Afsöndringen af sparbankstomten från Hesslingehemmanet n:o 1 och lagfarandet af densamma kom att draga betydligt ut på tiden och vållade sparbanken mycket besvär och åtskilligt obehag på grund af svårigheterna att frigöra tomten från in-teckningar i hemmanet. Fem år efter köpet, på 1905 års ordinarie sammanträde med hufvudmännen, var frågan föremål för behandling. En utförlig redogörelse lämnades då för gravationsförhållandena, hvaraf framgick, att tomten rätteligen vore belägen å ena halfva mantalet Hesslinge n:o 1 litt. Aa enligt 1865 års laga skifte. För att frigöra tomten från gravationerna beslöto hufvudmännen med ägarens medgifvande, att denna hemmansdel skulle tillfälligt inköpas af hufvudmännen och de hemmansdelen berörande in-teckningarna dödas och sparbankstomten lagfaras, hvarpå in-teckningarna skulle återupprättas till oförändrade belopp, villkor och placering. Sparbanken skulle vid-kännas alla kostnader för dessa åtgärder. Hrr *S. Trysén*, *K. R. Johansson* och *C. Larsson* fingo i uppdrag att verkställa beslutet. Lagfartsfrågan var emellertid icke löst hvarken 1907 eller vid hufvudmännens sammanträde 1908, men kommittéerade försäkrade vid sistnämde tillfälle att lagfarten skulle vara klar till årets slut. Detta blef dock ej förhållandet. Ännu 1910 var lagfarten ej klar och K. afhde uttalade i en promemoria sina betänkligheter öfver förhållandet. Hufvudmännen uppmanade byggnadskommittéerade att fullgöra sitt uppdrag i denna fråga. Kommittéerade gingo nu i författning om köp af Hesslingehemmanet, hvarpå samtliga in-teckningar dödades och tomten afsöndrades. Den återstående delen af hemmanet försåldes åter till dess förre ägare. Transaktionen godkändes af hufvudmännen vid 1914 års sammanträde.

Uppförandet af den beslutade uthusbyggnaden hade uppskjutits år från år, men 1907 ansågs det, att byggandet ej längre kunde fördröjas, hvarför hufvudmännen beslöto dess uppförande påföljande vinter. Den skulle då inrymma äfven ett mindre svinhus. Byggnaden var emellertid ej uppförd hvarken år 1910 eller 1911, då hufvudmännen höllo sitt ordinarie sammanträde. Ett ytterligare bebyggande af tomten ansågo kom-

mitterade olämpligt, så länge lagfart ej erhållits å densamma. Hufvudmännen vidhöll emellertid att byggnaden borde uppföras. Något sådant byggnadsföretag kommer emellertid ej till stånd. Sparbankens räkenskapsförare, hr *Vilén*, hade nämligen låtit å en närliggande tomt uppföra ett uthus och hufvudmännen funno 1911 att det för tillfället ej var behöfligt att bygga något annat uthus. Uthusbyggandet uppsköts därför tills vidare och herr *Vilén* tillerkändes för begagnandet af hans uthus en årlig ersättning af 25 kr.

Vid samma tillfälle beslöts att söka få sparbankshusets taxeringsvärde nedsatt till 10,000 kr. samt att årligen afskrifva 5 procent å inventarierna. Beslutet om nedsättningen af bankens taxeringsvärde synes emellertid ej ha kunnat realiseras så, som hufvudmännen tänkt sig tillvägagåendet, hvarför man 1914 beslöt en årlig afskrifning af 5 procent å sparbankens tomt och hus, tills bokförda beloppet nedgått till 10,000 kr.

Direktörer i Trögds Härad's Sparbank 1865—1894.

Friherre <i>C. M. Hermelin</i> , Thorsvi Gård	30/9 1865—1874
Landtbrukaren <i>C. R. Gederblom</i> , Saflinge	30/9 1865—1870
" <i>Vilhelm Lindberg</i> , Åby	30/9 1865—1868
Inspektör <i>P. G. Forslund</i> , Ekolsund	30/9 1865—1867
Jägmästaren <i>Sigge Trysén</i> , Viggeby	30/9 1865—1882
K. Sekter <i>J. A. Forselius</i> , Bäddarö	30/9 1865—1882
F. Riksdagsmannen <i>Adolf Fredricsson</i> , Unsta	30/9 1865—1885
Nämndemannen <i>Johan Johansson</i> , Sundby	30/9 1865—1874
Vice Häradshöfding <i>Pehr von Ehrenheim</i> , Grönsö	30/9 1865—1894*)
Major <i>E. Norlin</i> , Ekholmen	30/9 1865—1874
Kommissionslandtmätaren <i>Eric Norén</i> , Graneberg	30/9 1865—1869
Inspektör <i>August Unge</i> , Unsta	30/9 1865—1878
Landtbrukaren <i>F. Norberg</i> , Värnsta	30/9 1865—1873
Gästgifvaren <i>J. V. Tillander</i> , Litslena	4/5 1867—1873
Landtbrukaren <i>C. F. Hållén</i> , Håanningby	4/5 1867—1894
" <i>E. A. Schyl</i> , Österby	6/6 1868—1891
Landstingsman <i>E. Ericsson</i> , Skörby	5/6 1869—1892
Landtbrukaren <i>Gustaf Eriksson</i> , Bårskär	9/4 1870—1877
Landstingsman <i>K. Reinh. Johansson</i> , Hällsta	9/4 1870—1894
Kantor <i>E. Helin</i> , Kungs-Husby	7/6 1873—1894
Landtbrukaren <i>Ernst Unge</i> , Husby Norrgård	7/6 1873—1891
" <i>Carl Ersson</i> , Dalby	6/6 1874—1894
" <i>L. F. Brolin</i> , Sundby	6/6 1874—1886
" <i>A. F. Hoffsten</i> , Husby Ladugård	3/6 1882—1893

*) Hedersledamot från den 4 maj 1867.

Komminister <i>J. L. Ljungberg</i> , Myrby	3/6 1882—1894
Landtbrukaren <i>C. G. Pettersson</i> , Nibble	3/6 1882—1894
” <i>S. G. Fredricsson</i> , Grillby	2/6 1883—1894
” <i>Gottfrid Fredricsson</i> , Unsta	6/6 1885—1894
” <i>J. F. Eriksson</i> , Thorsvi Uppgård	5/6 1886—1894
Organisten <i>C. E. Vilén</i> , Lillkyrka	4/7 1891—1894
Landtbrukaren <i>Axel Eriksson</i> , Folsberga	4/7 1891—1894
” <i>Oskar Sundell</i> , Fjälby	4/6 1892—1894
Riksdagsman <i>J. E. Andersson</i> , Säby	3/6 1893—1894

Ordförande i direktionen:

<i>Pehr von Ehrenheim</i>	30/9 1865—4/5 1867
<i>Sigge Trysén</i>	4/5 1867—6/3 1882
<i>K. R. Johansson</i>	6/3 1882—2/6 1894

Vice ordförande i direktionen:

<i>Sigge Trysén</i>	30/9 1865—4/5 1867
<i>Fredrik Norberg</i>	4/5 1867—7/6 1873
<i>E. Unge</i>	7/6 1873—7/5 1881
<i>C. F. Hållén</i>	7/5 1881—2/6 1894

Hufvudmän i Trögds Härads Sparbank 1894—1916.

Statsrådet <i>Pehr von Ehrenheim</i> , Grönsö	$\frac{2}{6}$ 1894—1914
Notarien <i>K. Trysén</i> , Skeberga	$\frac{2}{6}$ 1894—1907
Kantor <i>Elias Helin</i> , Kungs-Husby	$\frac{2}{6}$ 1894—1906
Landtbrukaren <i>C. G. Pettersson</i> , Nibble	$\frac{2}{6}$ 1894—1907
Jägmästaren <i>Sigge Trysén</i> , Korsgran	$\frac{2}{6}$ 1894—1911
Godsägaren <i>C. Larsson</i> , Eka	$\frac{2}{6}$ 1894—
Landstingsman <i>K. R. Johansson</i> , Hällsta	$\frac{2}{6}$ 1894—1913
Riksdagsman <i>J. E. Andersson</i> , Säby	$\frac{2}{6}$ 1894—1895
Landtbrukaren <i>C. Ersson</i> , Dahlby	$\frac{2}{6}$ 1894—1896
Godsägaren <i>E. H. Fröberg</i> , Ekholmen	$\frac{2}{6}$ 1894—1903
Landtbrukaren <i>Gottfrid Fredricsson</i> , Unsta	$\frac{2}{6}$ 1894—1896
„ <i>O. Sundell</i> , Fjälby	$\frac{2}{6}$ 1 94—1910
Inspektör <i>C. Gültzau</i> , Wallby	$\frac{2}{6}$ 1894—1896
Landtbrukaren <i>Klas Hagelin</i> , Ågesta	$\frac{2}{6}$ 1894—1912
„ <i>C. F. Hållén</i> , Håanningby	$\frac{2}{6}$ 1894—1910
„ <i>Axel Eriksson</i> , Folsberga	$\frac{2}{6}$ 1894—
„ <i>Vilhelm Andersson</i> , Boglösaby	$\frac{2}{6}$ 1894—1906
Komminister <i>J. L. Ljungberg</i> , Myrby	$\frac{2}{6}$ 1894—
Landtbrukaren <i>G. S. Fredricsson</i> , Grillby	$\frac{2}{6}$ 1894—1895
„ <i>Aug. Karlsson</i> , Sneby	$\frac{2}{6}$ 1894—1893
„ <i>J. H. Pettersson</i> , Tibble	$\frac{1}{6}$ 1895—
„ <i>Arvid Carlsson</i> , Vällinge	$\frac{1}{7}$ 1896—
„ <i>P. A. Axelsson</i> , Tängby	$\frac{1}{7}$ 1896—
Organisten <i>Edvin Vilén</i> , Torsvi	$\frac{1}{7}$ 1896—
Notarien <i>R. Brolinsson</i> , Skörby	$\frac{1}{7}$ 1896—

Landtbrukaren <i>Edv. Karlsson</i> , Grillby	$\frac{2}{6}$ 1897—1902
Handlanden <i>Richard Larsson</i> , Säfsta	$\frac{2}{6}$ 1902—1904
Landtbrukaren <i>Ernst Karlsson</i> , Tomta	$\frac{2}{6}$ 1903—
Agronomen <i>M. Vidlund</i> , Vallby	$\frac{2}{6}$ 1904—
Handlanden <i>H. Hagberg</i> , Kungs-Husby	$\frac{1}{6}$ 1906—1912
Landtbrukaren <i>C. Lacksell</i> , Kumla	$\frac{1}{6}$ 1906—
„ <i>Sivert Andersson</i> , Säby	$\frac{1}{6}$ 1907—
„ <i>Bernh. Juhlin</i> , Kungs-Husby Norrgård	$\frac{1}{6}$ 1907—
„ <i>Hj. Hållén</i> , Hornö	$\frac{1}{6}$ 1910—
„ <i>Carl Unge</i> , Unsta	$\frac{1}{6}$ 1910—
„ <i>Johan Johansson</i> , Lidingby	$\frac{1}{6}$ 1911—
„ <i>Gottfrid Johansson</i> , Östersta	$\frac{1}{6}$ 1912—
„ <i>F. Jonasson</i> , Åhl	$\frac{1}{6}$ 1912—
„ <i>Aug. Karlsson</i> , Hedsta	$\frac{2}{6}$ 1913—
„ <i>A. Karlsson</i> , Viggeby	$\frac{2}{6}$ 1914—

Styrelseledamöter i Trögds Härads Sparbank 1894—1916.

<i>K. R. Johansson</i>	$\frac{2}{6}$ 1894—1913
<i>C. F. Hållén</i>	$\frac{2}{6}$ 1894—1910
<i>V. Lindberg</i>	$\frac{2}{6}$ 1894—1901
<i>C. Ersson</i>	$\frac{2}{6}$ 1894—1896
<i>C. G. Pettersson</i>	$\frac{2}{6}$ 1894—1901
<i>E. H. Fröberg</i>	$\frac{2}{6}$ 1894—1903
<i>S. G. Fredriksson</i>	$\frac{2}{6}$ 1894—1895
<i>Axel Eriksson</i>	$\frac{2}{6}$ 1894—
<i>A. P. Johansson</i>	$\frac{2}{6}$ 1894—1914
<i>J. Vallius</i>	$\frac{1}{6}$ 1895—
<i>Oscar Sundell</i>	$\frac{4}{7}$ 1896—1910
<i>N. G. Sundstedt</i>	$\frac{1}{7}$ 1901—1914
<i>Arvid Carlsson</i>	$\frac{1}{7}$ 1901—
<i>R. Brolinsson</i>	$\frac{2}{6}$ 1903—1909
<i>M. Vidlund</i>	$\frac{1}{6}$ 1909—
<i>Carl Larsson</i>	$\frac{1}{6}$ 1910—
<i>Ernst Carlsson</i>	$\frac{1}{6}$ 1910—
<i>Gustaf Eriksson</i>	$\frac{2}{6}$ 1913—
<i>Carl Lacksell</i>	$\frac{1}{6}$ 1914—
<i>Ernst Schyl</i>	$\frac{1}{6}$ 1914—

Ordförande i styrelsen:

<i>K. R. Johansson</i>	$\frac{2}{6}$ 1894— $\frac{1}{6}$ 1912
<i>Carl Larsson</i>	$\frac{1}{6}$ 1912—

Vice ordförande i styrelsen:

<i>C. F. Hållén</i>	$\frac{2}{6}$ 1894— $\frac{1}{6}$ 1910
<i>Carl Larsson</i>	$\frac{1}{6}$ 1910— $\frac{1}{6}$ 1912
<i>Ernst Carlsson</i>	$\frac{1}{6}$ 1912—

Revisorer.

Såsom revisorer af bankens räkenskaper hafva under de 50 åren 1866—1916 fungerat patron *Sköldberg*, inspektor *Gültzau*, notarien *K. Trysén*, landsfiskal *Kindborg*, patron *Hellgren*, häradsskrifvaren *Guldbergsson*, hr *Dahlström*, handlanden *J. Björnvall*, kantor *Österberg*, skolläraren *Vesslén*, kronolänsman *E. J. Turén*, landtbr. *R. Brodin*, godsäg. *C. Larsson*, landtbr. *Sivert Andersson*, *Hugo Hållén*, *Gustaf Carlström* och *B. Juhlin*.

Räkenskapsförare

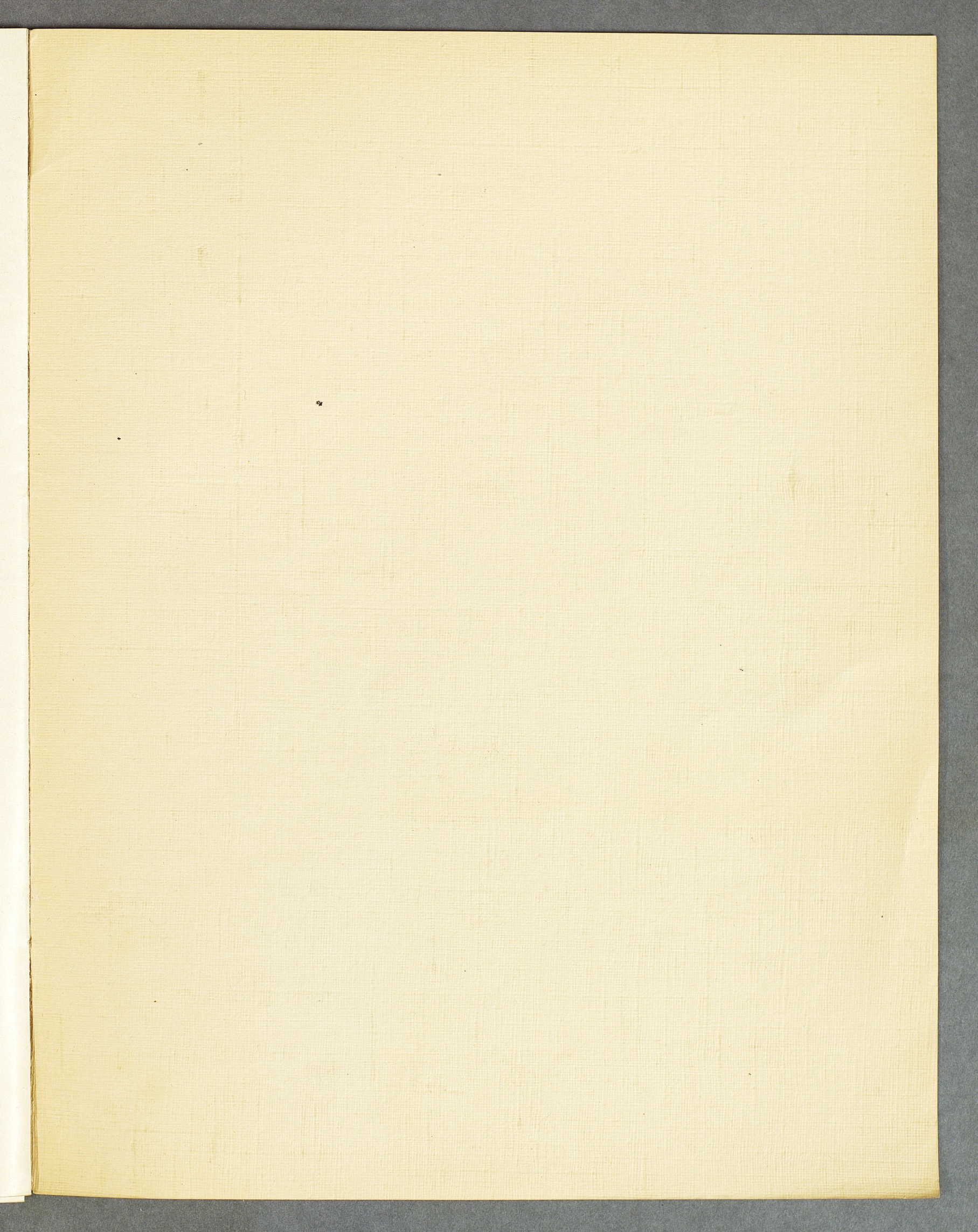
hafva varit kantor *Helin* till den 7 juni 1890 och därefter organisten *C. E. Vilén*; andra kassabokförare hr *J. Wallius* från den 1 juni 1895.

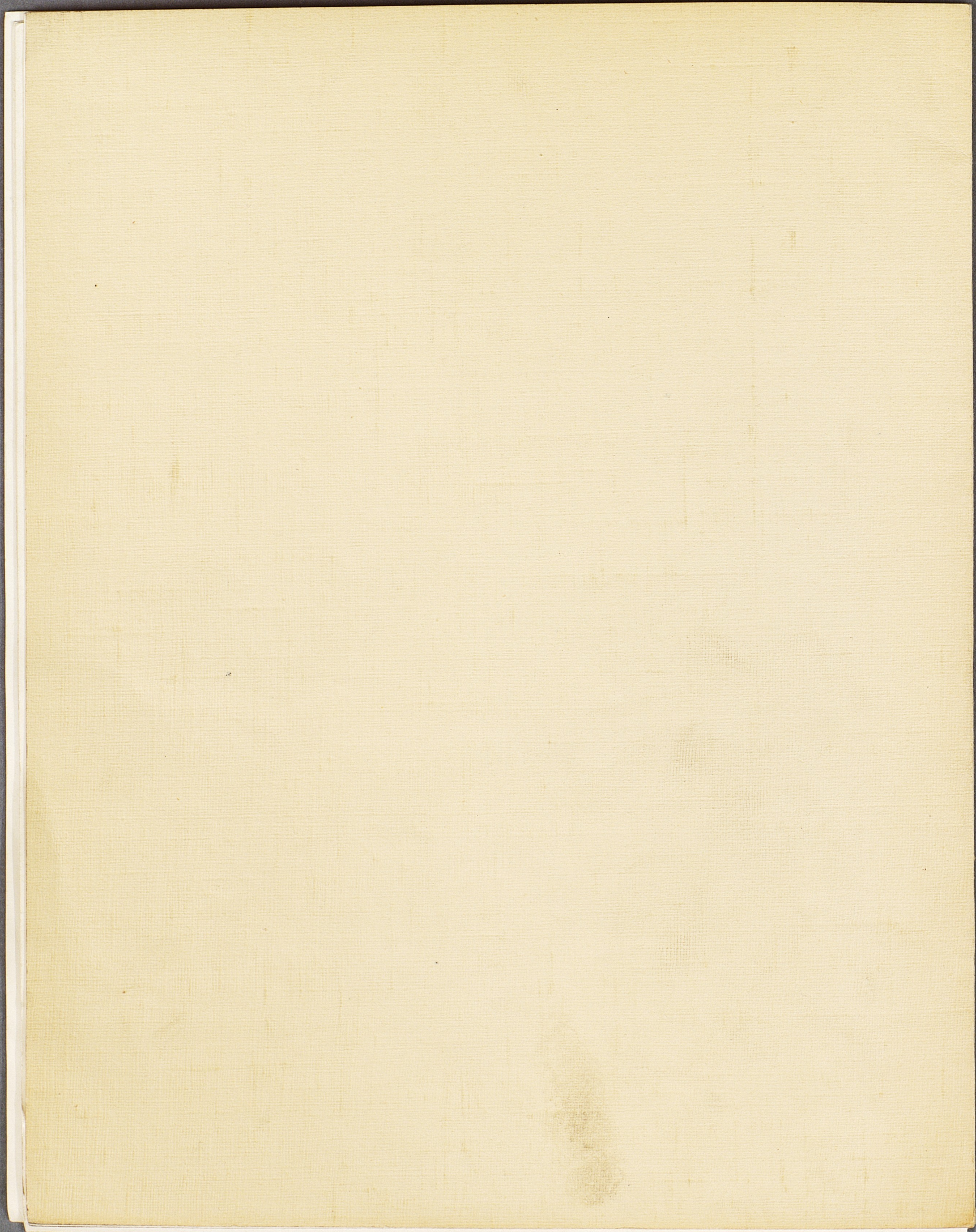
* * *

Trögds Härads Sparbank har haft sin verksamhet nästan uteslutande förlagd till landsbygden, och dess område har varit jämförelsevis begränsadt, men inom detta område har banken fyllt ett verkligt behof. De summor banken förvaltad hafva under de gångna 50 åren ständigt ökats och insättarnas behållna medel närma sig på bankens halfsekeldag den halfva miljonen kronor. Förvisso skola många tacksamt erinra sig, huru banken varit ett stöd och en hjälpare vare sig det gällt att få en sparad penning säkert förvarad och förökad eller få driftkapital för en gagnande verksamhet.

Må Trögds Härads Sparbank som hittills gå framåt lugnt och säkert som under de gångna 50 åren.

www.books2ebooks.eu